

## El nou nacionalisme d'Esquerra

Esquerra (abans Republicana i de Catalunya) ha posat en circulació, per boca del seu president, la idea d'un nou catalanisme "prenacional".

Mentre els socialistes difonen la idea d'una etapa "postnacional" a Catalunya, basada en l'arraconament de la reivindicació, Esquerra posa en circulació la idea, aparentment contraposada, d'una fase "pre-nacional". Bé, vaja, com si Carod fos Guifré el Pilós i Puigercós fos Borrell II.

En realitat no costa gaire de veure de què va la cosa. Amb una frase ja molt reiterada - i que per tant no pot ésser atribuïda a la improvisació - Carod diu que "de llengua i de pàtria en tenim uns quants, però de butxaca en té tothom". Suposo que no gosarien dir "a la pàtria per la butxaca", i se'n sentirien ofesos, però el fons del que diuen és justament aquest.

Addueixen l'exemple de Suècia, on la gent se sent molt orgullosa del seu estat del benestar. Deixant de banda que l'estat del benestar suec ha hagut d'ésser reconduït, dubto que cap suec estigués a favor de dir que abans d'implantar-lo els suecs, amb molts segles d'existència nacional, només se sentien suecs a mitges, i que el benestar social d'una part del segle XX els ha conduït a sentir-se suecs del tot.

Una altra cosa és explicar a posteriori que determinades coordenades polítiques i socials ajuden la configuració de les noves nacions. Mirem el cas dels Estats Units. Els Pilgrim Fathers hi van acudir a la cerca de la llibertat religiosa. Potser tenien la idea d'unes noves regles del joc, d'una utopia, però no exactament de la creació d'una nació. En arribar a la independència, la nació encara era a mig fer. Simptomàticament, la declaració de la independència és ben anacional: "Quan en el curs dels esdeveniments humans es fa necessari que un poble dissolgui els lligams polítics que l'han unit a un altre (...) un decent respecte a les opinions de la humanitat requereix que hagi de declarar les causes que l'impel·leixen a la separació". I a partir d'aquí ve un programa d'igualtat i de llibertats, no pas d'afirmació nacional. Les grans riudes immigratòries del segle XIX van establir el concepte de "melting pot", i només aquesta convivència ampliada al llarg dels segles va forjar la nació.

A casa nostra la nació es va forjar després de l'ensorrament del regne visigòtic i de la reacció contra el domini sarraí en el marc de l'Imperi Carolingi. Una Catalunya força despoblada fou reblerta amb "homines undecumque venientes" - gent vinguda d'arreu -, com diuen les cròniques, i la convivència esdevingué nacionalitat sense cap suport programàtic. Ni tan sols l'acció de Borrell II d'emancipar-se dels francs, que va tenir més de passivitat que d'acció afirmativa, respon a un programa clar.

I és que les nacions ni es programen ni es creen per decisió política, com ho mostren els moltíssims fracassos d'unir a la força pobles diferents, de què el mapa de l'Europa actual està farcit. Si dos pobles s'han de fondre en un de sol, cal molt més que la voluntat política, i cal, sobretot, temps, molt de temps. Quan diem que tota nació aspira a tenir el seu estat volem dir justament això; el contrari és la formulació jacobina, que no costa gaire d'entendre entre els socialistes, però que és absolutament estranya a l'ERC de tradició liberal.